Aan de orde is de behandeling van:
- **het verslag van een algemeen overleg met de staatssecretaris van Sociale Zaken en Werkgelegenheid en de minister van Financiën over schuld- en armoedeproblematiek (24515, nr. 175).**

De beraadslaging wordt geopend.

De **voorzitter**: Als eerste spreker staat mevrouw Karabulut op de lijst, maar ik zie dat zij nog niet aanwezig is in de zaal. Het woord is daarom eerst aan de heer Pechtold.

□

De heer **Pechtold** (D66): Voorzitter. Mijn fractiegenote mevrouw Koşer Kaya kan hier vanavond niet zijn. Ik beperk mij daarom tot het voorlezen van drie moties die ik mede namens haar indien.

Motie

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

constaterende dat veel mensen met schulden behoefte hebben aan informatie en ondersteuning, maar slechts een derde van de huishoudens in de risicogroep op enige manier hulp krijgt;

van mening dat iedereen met de behoefte aan informatie of ondersteuning hier toegang toe moet hebben;

overwegende dat budgetwinkels deze preventieve en hulpverlenende functie op een laagdrempelige manier kunnen vervullen;

verzoekt de regering, de mogelijkheden, knelpunten en kosten voor budgetwinkels te onderzoeken en de Kamer hier voor juni over te informeren,

en gaat over tot de orde van de dag.

De **voorzitter**: Deze motie is voorgesteld door de leden Pechtold en Koşer Kaya. Naar mij blijkt, wordt de indiening ervan voldoende ondersteund.
Zij krijgt nr. 176 (24515).

Motie

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

constaterende dat er wel gegevens beschikbaar zijn over het aantal mensen met schulden, maar weinig gegevens over de instroom, doorstroom en de specifieke problemen waar mensen in armoede mee te maken hebben;

overwegende dat goede informatie essentieel is voor een effectief armoedebeleid;

verzoekt de regering, de dynamiek van armoede, specifieke problematiek en kansen en belemmeringen voor mensen in armoede in kaart te brengen,

en gaat over tot de orde van de dag.

De **voorzitter**: Deze motie is voorgesteld door de leden Pechtold en Koşer Kaya. Naar mij blijkt, wordt de indiening ervan voldoende ondersteund.
Zij krijgt nr. 177 (24515).

Motie

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

constaterende dat mensen vaak langdurig in armoede verkeren wanneer zij in deze situatie terechtkomen;

van mening dat armoedebeleid erop gericht moet zijn, mensen structureel uit de armoede te halen en hier een meer activerend beleid voor nodig is;

constaterende dat in het huidige armoedebeleid het saneren van schuld centraal staat en het beleid zich te weinig richt op duurzame oplossingen voor de armoedeproblematiek;

verzoekt de regering, niet de schuld, maar het individu centraal te stellen en de Kamer voor juni te berichten op welke manier er aan deze benadering uitvoering wordt gegeven en op welke manier dit doorwerking vindt in wet- en regelgeving,

en gaat over tot de orde van de dag.

De **voorzitter**: Deze motie is voorgesteld door de leden Pechtold en Koşer Kaya. Naar mij blijkt, wordt de indiening ervan voldoende ondersteund.
Zij krijgt nr. 178 (24515).

□

Mevrouw **Karabulut** (SP): Voorzitter. De staatssecretaris heeft recent gewaarschuwd dat als het zo doorgaat, er 1,5 miljoen meer armen in Nederland zullen zijn. Ik wil graag dat het niet bij een waarschuwing blijft, maar dat zij ook een plan maakt en dat zij voorkomt dat er nog meer armen komen. Daarom dien ik de volgende motie in.

Motie

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

constaterende dat door de economische crisis meer dan 1,5 miljoen Nederlanders het risico lopen om in armoede te geraken;

overwegende dat een ambitie van de regering in de vorm van een meetbare doelstelling om het totale aantal

mensen in armoede te verminderen, ontbreekt;

verzoekt de regering, een plan van aanpak op te stellen met als doelstelling, het aantal mensen in armoede de komende jaren minstens te halveren,

en gaat over tot de orde van de dag.

De **voorzitter**: Deze motie is voorgesteld door het lid Karabulut. Naar mij blijkt, wordt de indiening ervan voldoende ondersteund.
Zij krijgt nr. 179 (24515).

Mevrouw **Karabulut** (SP): Ik kom op de dak- en thuisloze jongeren. Tijdens het debat met de staatssecretaris heb ik ook al gezegd dat sinds de invoering van de Wet investeren in jongeren deze zeer kwetsbare groep jongeren tussen wal en schip valt. Zij hebben vaak geen inkomensvoorziening, waardoor het onderdak niet kan worden geregeld. De gemeente Rotterdam doet dit wel goed. Ik wil graag dat andere gemeenten het ook zo doen. Daarom dien ik de volgende motie in.

Motie

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

constaterende dat maatschappelijke organisaties zich zorgen maken over de implementatie en gemeentelijke uitvoering van de nieuwe Wet investeren in jongeren;

constaterende dat vanwege het te ontwikkelen beleid vertraging optreedt in de toekenning van een inkomensvoorziening aan dakloze jongeren en tienermoeders;

overwegende dat tienermoeders en dakloze jongeren gebaat zijn bij eerst onderdak en basisinkomen, voordat met een leerwerkaanbod begonnen kan worden, zoals de gemeente Rotterdam in de praktijk brengt;

verzoekt de regering, andere gemeenten te stimuleren om het Rotterdamse beleid op dit punt over te nemen en tienermoeders en dakloze jongeren de begeleiding en zorg te bieden die zij nodig hebben en de Kamer hierover voor de zomer te informeren,

en gaat over tot de orde van de dag.

De **voorzitter**: Deze motie is voorgesteld door het lid Karabulut. Naar mij blijkt, wordt de indiening ervan voldoende ondersteund.
Zij krijgt nr. 180 (24515).

□

De heer **Spekman** (PvdA): Voorzitter. Ik wil het vooral hebben over iets wat in het AO uitgebreid aan de orde is gekomen, namelijk armoede onder kinderen. Als wij willen dat kinderen echt serieuze kansen krijgen in dit land, begint het ermee dat zij ook de kans krijgen om mee te doen, net als kinderen van rijke ouders, zoals mijn kinderen. Dit betekent dat ze naar gelang hun hobby kunnen sporten of aan cultuur kunnen doen, bijvoorbeeld door een muziekinstrument te leren spelen. De hobby van de kinderen staat centraal, niet die van de politici.
Een paar jaar geleden heb ik me hier voor het eerst hard voor gemaakt, toen ik het boekje dat ik vanavond weer bij mij heb in de Tweede Kamer presenteerde. Dat is toen uitgelopen op het amendement-Van Geel waardoor 50 mln. is vrijgemaakt. Ik vind dat er al heel veel is gebeurd in het land. Ik zie tal van initiatieven in tal van gemeenten waar kinderen daadwerkelijk gaan sporten. Ik krijg prachtige brieven van kinderen die nooit konden sporten of naar een culturele voorziening konden gaan en die dat nu wel kunnen.
Het punt is alleen dat ik dit alle kinderen gun. Ik zie dat er gemeenten zijn waar het niet goed gaat. Dit is niet per se omdat ze het convenant niet hebben getekend, want er zijn gemeenten die het convenant niet hebben getekend maar die toch het goede doen. Er zijn echter ook gemeenten die het convenant niet hebben getekend en die ook het goede niet doen. Omdat wij willen dat alle kinderen kansen krijgen en omdat wij daarbij niemand willen afschrijven, dien ik samen met collega Blanksma de volgende motie in.

Motie

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

constaterende dat het van het grootste belang is dat ook kinderen uit arme gezinnen maatschappelijk mee kunnen doen;

constaterende dat het ook een doelstelling van de rijksoverheid is om kinderen maatschappelijk meer mee te laten doen en armoede onder kinderen met de helft terug te brengen;

constaterende dat er aanwijzingen zijn dat meerdere gemeenten op het gebied van armoedebestrijding onder kinderen niet of onvoldoende presteren;

van mening dat alle gemeenten gevolg moeten geven aan de genoemde rijksdoelstelling en zij daartoe steviger gestimuleerd moeten worden;

verzoekt de regering, met alle gemeenten duidelijk af te spreken dat de genoemde rijksdoelstelling ook op lokaal niveau moet worden gehaald;

verzoekt de regering tevens om met ingang van 2011 gemeenten die onvoldoende bijdragen aan de rijksdoelstelling om kinderen maatschappelijk meer mee te laten doen en de armoede onder kinderen met de helft terug te dringen, financieel af te rekenen door een korting op de specifieke uitkering en de algemene uitkering uit het Gemeentefonds,

en gaat over tot de orde van de dag.

De **voorzitter**: Deze motie is voorgesteld door de leden Spekman en Blanksma-van den Heuvel. Naar mij blijkt, wordt de indiening ervan voldoende ondersteund.
Zij krijgt nr. 181 (24515).

Spekman

Mevrouw **Karabulut** (SP): Moeten we dit niet doen bij het hele budget dat wordt besteed aan armoedebestrijding?

De heer **Spekman** (PvdA): Nee. Ik ben daar niet voor. Wij vinden dat we moeten werken vanuit vertrouwen, juist omdat we ook zien dat er echt heel veel gemeenten zijn die veel meer geld uitgeven aan armoedebestrijding dan zij van de rijksoverheid binnenkrijgen, ondanks het feit dat er de afgelopen jaren 350 mln. bij is gekomen. Die werkwijze heeft onze voorkeur. Wij vinden deze doelstelling zo belangrijk dat wij voor de kinderen, in het belang van hun hobby en van hun toekomst, deze maatregel willen nemen en er nog strakker op gaan zitten.

Mevrouw **Karabulut** (SP): Zeker, dat deel ik. Maar het geldt toch voor het gehele armoedebeleid? Er zijn in Nederland 1,2 miljoen armen. De staatssecretaris waarschuwt voor nog eens 1,5 miljoen. Er zijn 600.000 werkende armen. Er zijn inderdaad gemeenten die flink hun best doen, maar gemeenten die dat niet doen, moeten toch gedwongen worden om het wel te doen? Wat is het verschil?

De heer **Spekman** (PvdA): Keer op keer neem ik namens mijn partij het initiatief om minder armoede te krijgen in Nederland, omdat ik armoede een vreselijk probleem vind. Ik wil niet dat mensen afhankelijk zijn van de bedeling. Gemeenten doen op zichzelf vaak hun stinkende best. Ik richt mij zeer bewust op armoede en kinderen, omdat ik niet wil dat de armoede van generatie op generatie wordt overgedragen. Op dat gebied vind ik dat de bestuurlijke netheid die we soms hebben door iets ongeoormerkt te geven geen pas geeft, maar kies ik ervoor om scherp te zijn tegen de gemeenten.

De **voorzitter**: Tot slot, mevrouw Karabulut.

Mevrouw **Karabulut** (SP): Toch begrijp ik dat niet. Zegt de heer Spekman dat hij chronisch zieken en gehandicapten die arm zijn, werkende armen en alleenstaande moeders die arm zijn minder belangrijk vindt? Natuurlijk zijn kinderen ontzettend belangrijk, maar we moeten toch zorgen dat het beetje geld dat wordt vrijgemaakt voor armoedebestrijding ook bij de armen terechtkomt?

De heer **Spekman** (PvdA): Het is niet een "beetje geld" dat is vrijgemaakt. De afgelopen periode is 480 mln. vrijgemaakt, waarvan de laatste 130 mln. rechtstreeks naar de gemeenten is gegaan met het oormerk schuldhulpverlening.

De **voorzitter**: Ik dacht dat de motie mede namens u is ingediend, mevrouw Blanksma. Het is wel heel bijzonder dat u dan toch nog wilt interrumperen.

Mevrouw **Blanksma-van den Heuvel** (CDA): Ik had ook spreektijd kunnen vragen, voorzitter.

De **voorzitter**: Dat is waar.

Mevrouw **Blanksma-van den Heuvel** (CDA): Gezien de discussie die er nu ontstaat, wil ik graag heel duidelijk zeggen, ook tegen de staatssecretaris, dat de CDA-fractie de motie die ik samen met de heer Spekman heb ingediend, heel belangrijk vindt. Het labelen van geld en het sanctioneren op de wijze die in deze motie wordt voorgesteld, is een grote uitzondering. Daarvan wil ik een bevestiging hebben van de heer Spekman. Het belang van kinderen die in armoede leven, dient in ieder geval voorrang te hebben en nadrukkelijker aandacht te krijgen in het beleid. Dat is voor ons een belangrijke reden waarom wij deze motie hebben meeondertekend en mede-ingediend. Laat dit echter een uitzondering zijn, want wij hebben er veel vertrouwen in dat gemeenten het beleid dat wij hier met elkaar inzetten, van harte ondersteunen.

De heer **Spekman** (PvdA): Daar ben ik het mee eens. Ik vind dat de gemeenten hun stinkende best moeten doen om het goede te doen. Ik heb daar veel vertrouwen in. Volgens mij zijn wij er beiden op gericht om de gezichten van de kinderen vrolijk te zien, ook die van de kinderen die toevallig zijn geboren in een arm gezin. Daarom vinden wij het zo belangrijk om aan de gemeenten de waarschuwing te geven dat wij het hier serieus menen.

De heer **Meeuwis** (VVD): Ik heb een korte vraag aan de heer Spekman. Er is inderdaad heel veel geld overgemaakt aan de gemeenten. Grofweg de helft van de gemeenten heeft zijn commitment uitgesproken aan de convenanten met meetbare doelstellingen waartoe zij zich verplichten om armoede onder de jeugd en in zijn algemeenheid te bestrijden. Hoe zullen wij dat meten voor de gemeenten waarmee wij die afspraken niet hebben gemaakt, maar die wel die generieke en specifieke uitkeringen hebben gekregen?

De heer **Spekman** (PvdA): Wat mij betreft ligt de bewijslast bij die gemeentes die bewust het convenant niet hebben getekend. Dat lijkt mij redelijk. Misschien kan de staatssecretaris er nog een aantal overtuigen de komende periode, maar de bewijslast ligt bij de gemeentes zelf. Hebben zij samenwerkingsverbanden met het Jeugdsportfonds, het Jeugdcultuurfonds, de Stichting Leergeld en dat soort maatschappelijke organisaties? Hebben zij als doelstelling in hun gemeentebegroting opgenomen dat zij willen dat er meer kinderen gaan sporten? Ik hoop echt dat de staatssecretaris nog veel gemeentes ervan weet te overtuigen, niet alleen de komende maanden, maar ook in de nieuwe raadsperiode, om zich aan deze doelstelling te committeren.

De heer **Meeuwis** (VVD): Dat zou dan betekenen dat de korting, het terugvorderen of hoe we dat ook zien, voor deze specifieke fondsen alleen geldt voor die gemeentes die dat convenant niet hebben getekend? Voor gemeenten die wel hebben getekend, maar de doelstellingen niet halen, geldt het niet?

De heer **Spekman** (PvdA): Het belangrijkste is dat we commitment hebben in het land, van alle gemeentes, voor dat ene prachtige doel om die kinderen kansen te bieden. Soms doe je je best in het leven en lukt het niet helemaal. Dat snap ik nog. Maar als je helemaal je best niet doet en geen enkele inspanning doet – dat betekent: én niet het convenant tekenen, én geen eigen doelstelling én geen samenwerking met allerlei maatschappelijke organisaties – houdt het een keer op. Dan vind ik ook wel dat we vanuit de Kamer mogen zeggen: dat geld gooien

we niet door een putje, wij willen dat het bij die kinderen terechtkomt, dus wij halen het bij jou weg.

De heer **Meeuwis** (VVD): Dat zou dan ook betekenen dat wel een convenant tekenen, maar niets doen, ook tot korting zou moeten leiden?

De heer **Spekman** (PvdA): Ja, want soms is papier vreselijk geduldig, maar een kind heeft daar geen hobby door. Of het moet zijn hobby zijn om dat papier te bestuderen, maar het lijkt mij dat maar heel weinig kinderen die hobby hebben.

□

Staatssecretaris **Klijnsma**: Voorzitter. Om aan te sluiten bij de laatste spreker, het gaat erom dat alle kinderen in dit land hun hobby's kunnen uitoefenen. Volgens mij zijn alle sprekers het daar zeer over eens.

Ik ga kortheidshalve in op de ingediende moties. De eerste motie is die van de heer Pechtold en mevrouw Koşer Kaya op stuk nr. 176. We hebben in ons debat behoorlijk wat tijd besteed aan de budgetwinkels. Ik heb gezegd dat er veel manieren zijn om informatie te krijgen over armoedebestrijding en schuldhulpverlening. Als er gemeenten zijn die het fenomeen budgetwinkel willen ontwikkelen, mag dat natuurlijk best, maar gemeenten doen al enorm hun best om sociaal raadslieden en ook alle informatiepunten op de Werkpleinen goed overeind te houden. Ik heb er dus zelf geen behoefte aan om dit verder te ontwikkelen. Ik ontraad dus aanneming van de motie, omdat je anders weer een nieuw loket maakt voor mensen die op zoek zijn naar hulp. En de loketten hebben we wel, het gaat er nu om dat de hulp ook goed geboden wordt.

Ik kom bij de motie van D66 op stuk nr. 177. Daarin wordt verzocht om de dynamiek van armoede en de specifieke problematiek, kansen en belemmering voor mensen in armoede in kaart te brengen. Dat doen we natuurlijk al in de context van de memorie van toelichting van de wet op de schuldhulpverlening die ik aan de Kamer heb gepresenteerd en die de Kamer binnenkort zal behandelen. Deze motie zou ik dus als overbodig willen betitelen en daarmee willen ontraden.

De motie van D66 op stuk nr. 178 gaat over de duurzame oplossingen voor armoedeproblematiek. Natuurlijk is het zo – dat is de essentie van armoedebestrijding – dat je het individu centraal stelt. Ook daarover staat in de memorie van toelichting van de nieuwe wet het nodige. Dat is namelijk bij uitstek waarom die wet op de minnelijke schulphulpverlening vorm heeft gekregen. Je gaat van de mens zelf uit. Het kan zijn dat die mens niet alleen schuldhulpverlening nodig heeft, maar nog tal van andere zaken die de gemeente dan ook moet fourneren. Kortheidshalve zou ik net zoals bij de vorige motie, hoewel ik beide zeer sympathiek vind, zeggen: wij gaan dit met z'n allen delen tijdens de behandeling van de wet op de minnelijke schuldhulpverlening. Op dit moment is de motie dus overbodig en er zal ook geen aanvullende informatie verstrekt worden.

De heer **Spekman** (PvdA): Is de staatssecretaris het eens met de constateringen? Achter de constateringen zit volgens mij het verhaal van mevrouw Koşer Kaya dat, als het gaat om de aanpak van armoedebestrijding, het vooral moet gaan om werk en niet om het saneren en oplossen van schulden en ook niet om het investeren in armoedebeleid. Kijk maar naar de tegenbegroting van D66.

Staatssecretaris **Klijnsma**: Zo zou je deze motie ook kunnen lezen. Ik heb haar anders gelezen. Ik heb haar zodanig gelezen dat als je aan armoedebestrijding doet – daar gaat de motie namelijk wel van uit – je moet kijken naar duurzame oplossingen. Die zijn per definitie gelegen in het feit dat je mensen echt duurzaam weer op pad helpt. Dat betekent dat je ze zo mogelijk aan het werk helpt, want dan kunnen ze hun eigen sores oplossen. Maar dat niet alleen, je moet dan ook het individu centraal stellen. Daarvan heb ik gezegd dat je dan ook al die andere raakvlakken moet willen en durven bekijken die een mens betreffen. Nu ik de bril opzet van de heer Spekman, kan ik mij echter ook iets bij zijn woorden voorstellen. Tweeërlei zou ik dan toch de motie willen blijven ontraden. In het debat dat tussen D66 en de rest van de Kamer en mijzelf gevoerd gaat worden, wordt hier zeker op ingegaan in de context van de wet op de minnelijke schuldhulpverlening.

Dan kom ik bij de motie van mevrouw Karabulut op stuk nr. 179. In deze motie wordt de regering gevraagd om het aantal mensen dat in armoede zal geraken, de komende jaren minstens te halveren. Het is bekend dat wij daarmee doende zijn. Dit debat heb ik al vaker gevoerd met mevrouw Karabulut. Wij willen niet echt cijfers neerleggen in een doelstelling, zoals 50% minder mensen in de armoede. Het begrip armoede kent immers allerlei nuances. Wel wil het kabinet ervoor gaan om te streven naar een vermindering van 50% als het gaat om kinderen uit arme gezinnen, zodat zij wel uit de armoede worden geholpen. Dat vinden wij een zeer essentieel fenomeen.

Mevrouw **Karabulut** (SP): Ik heb het eerder gezegd en ik zal het herhalen en blijven herhalen zolang dat nodig is. Wij hebben wereldwijde ambities om de armoede te halveren. Ik begrijp werkelijk niet waarom wij dat in Nederland niet zouden kunnen afspreken. Als het ons hier immers niet lukt, hoe moet het dan wereldwijd lukken? Kan de staatssecretaris in ieder geval uitsluiten dat bij de komende bezuinigingsronde de voorstellen de mensen met de laagste inkomens zullen raken? Kan zij bezuinigingen op alle inkomensondersteunende maatregelen uitsluiten?

Staatssecretaris **Klijnsma**: Ik heb dit debat ook al met een collega van mevrouw Karabulut in de Kamer gevoerd, waarbij de heer Ulenbelt mij precies dezelfde vragen stelde. Ik geef ook nu weer precies hetzelfde antwoord. Voor het kabinet moeten bij de heroverwegingen tal van onderwerpen bespreekbaar zijn. Dat geldt ook voor mijn portefeuille.

Mevrouw **Karabulut** (SP): Ik vraag de staatssecretaris, die de armoede moet bestrijden, een staatssecretaris van de PvdA, wat haar inzet is. Gaat zij de rekening van de crisis neerleggen bij de mensen met de lage inkomens of is voor haar het uitgangspunt dat de sterkste schouders de zwaarste lasten moeten dragen? Is het uitgangspunt dat de mensen met de laagste inkomens worden ontzien?

Staatssecretaris **Klijnsma**: Als mevrouw Karabulut mij

en de PvdA kent, weet zij dat wij altijd uitgaan van het principe dat de sterkste schouders de zwaarste lasten moeten dragen. Ook als er stevig moet worden heroverwogen, zullen wij dat altijd op ons netvlies hebben.

De **voorzitter**: Ik wijs de staatssecretaris erop dat zij hier staat als dienaar van de Kroon en niet namens de PvdA.

Staatssecretaris **Klijnsma**: Neem mij niet kwalijk, voorzitter. U hebt helemaal gelijk.

Ik kom bij de motie van mevrouw Karabulut op stuk nr. 180. In deze motie wordt de regering verzocht om gemeenten te stimuleren om het Rotterdamse beleid over te nemen. Ik ben ook onder de indruk van de manier waarop Rotterdam dit aan de orde stelt. Wij zijn doende om het Europese jaar voor de armoedebestrijding en de sociale uitsluiting gestalte te geven. In die context doen gemeenten mee. Wij zijn bezig met een estafette. Ik wil graag bevorderen dat het Rotterdamse voorbeeld navolging krijgt. Ik zal het Rotterdamse voorbeeld uitventen, want het is een prima voorbeeld. Ik zie de motie als ondersteuning van het beleid. De motie is enigszins overbodig, maar ik heb er geen probleem mee.

De motie-Spekman/Blanksma-van den Heuvel op stuk nr. 181 vind ik ingewikkeld. Uit de discussie die wij tijdens het AO hebben gevoerd, heb ik goed begrepen dat gemeenten, onze medeoverheden, het armoedebeleid zeer adequaat dienen uit te voeren. Wij moeten gemeenten erop aanspreken als wij het gevoel hebben dat het niet goed gaat. Als het gaat om Kinderen doen mee! is dat dubbel zo belangrijk. Ik ben er voorstander van om gemeenten aan te spreken als zaken niet goed worden uitgevoerd. Ik zou dan wel graag willen weten om welke gemeenten het precies gaat. Dat is het probleem dat ik met de motie heb.

Er wordt gesproken over een korting op een specifieke uitkering of op de algemene uitkering uit het Gemeentefonds als zou blijken dat gemeenten nalatig zijn. Dat is iets wat eigenlijk never nooit gebeurt. Mevrouw Blanksma heeft er behartigenswaardige woorden over gesproken. Het zou een redelijk novum zijn, zeker als het gaat om middelen die we al gefourneerd hebben. Het is dus ondoenlijk. Ik heb er ook behoefte aan om inzichtelijk te krijgen welke signalen de Kamer nu precies heeft dat gemeenten onvoldoende zouden inzetten op armoedebestrijding, of het nu gemeenten met of zonder convenanten zijn. Ik vind namelijk dat je dan eerst moet proberen om met de gemeentebesturen in kwestie eens even een heel stevig gesprek te hebben. Als er werkelijk helemaal niets aan armoedebestrijding zou gebeuren, kan dat natuurlijk niet door de beugel. Daar komt nog bij dat je dan ook de gemeenteraden in kwestie beet moet pakken om de colleges goed te controleren op dat punt.

Kortom, ik ben om twee redenen niet voor deze motie. Ten eerste zou een strafkorting op een specifieke uitkering of een algemene uitkering uit het Gemeentefonds een redelijk novum zijn. Ten tweede moeten er voor gemeenten die te weinig zouden doen eerst andere methodieken zijn, voordat je ze op deze manier bij de kraag pakt.

Mevrouw **Blanksma-van den Heuvel** (CDA): Dit is niet de eerste keer dat we een debat voeren over voorrang voor gezinnen in de schuldhulpverlening, om ervoor te zorgen dat zij uit de armoede komen. Nu vraagt de staatssecretaris aan ons welke gemeenten het betreft. Ik vind dat de omgekeerde wereld. Dit is al het zoveelste debat over gemeenten die wel of niet presteren. Wij krijgen signalen dat een aantal prestaties niet geleverd wordt. Ik vraag aan de staatssecretaris om inzichtelijk te maken welke gemeenten een armoedebeleid hebben. Ik heb het bijvoorbeeld over wachtlijsten voor kinderen. Gezinnen met kinderen kunnen niet op een wachtlijst staan. De minister kent alle criteria waarop wij gemeenten afrekenen bij schuldhulpverlening en armoede. We hebben een convenant willen afsluiten met de gemeenten. Als er dan toch gemeenten bij zijn die daar willens en wetens geen gehoor aan geven, kan de staatssecretaris niet zeggen: daar ga ik nog een keer een gesprekje mee hebben. Volgens mij heeft zij dat al vijf keer in andere debatten gezegd. Er zijn nu hardere sancties nodig.

Staatssecretaris **Klijnsma**: De kwestie is niet dat ik er een gesprekje mee zal hebben, maar: hoe serieus neem je een medeoverheid? Als blijkt dat een gemeente echt in gebreke blijft, vind ik het zeer logisch dat ik dat eens even stevig beetpak. Ik heb de Kamer echter ook het volgende toegezegd. We hebben een nulmeting gehad. Er komt een eenmeting. Op basis daarvan kun je bekijken hoe het gemeenten vergaat. Dat vind ik het moment waarop je de thermometer hanteert. Er zijn gemeenten die convenanten hebben ondertekend. Prima, en wat mij betreft kan het ook een onsje enthousiaster, want nu heeft 75% van de doelgroep ondertekend. De rest mag van mij ook over de brug. Dat betekent echter niet dat gemeenten die geen convenant hebben ondertekend, per definitie niets doen. Sterker nog, die doen vaak heel veel. Ik snap heel goed dat het een punt van aandacht is en dat je als Kamer en als kabinet de vinger op de zere plek wilt leggen bij de gemeenten die in gebreke blijven. Ik zou de manier waarop echter willen ontraden.

Mevrouw **Blanksma-van den Heuvel** (CDA): Dan vraag ik de staatssecretaris om, als uit de eenmeting blijkt dat er ondergepresteerd is, geen gesprekje te voeren, maar te korten. Dat is wat wij vragen. De intentie van deze motie is niet een eenmeting gevolgd door wéér een gesprek. Wat gaat de staatssecretaris doen als gemeenten bij de eenmeting weer onder blijken te presteren? Dan gaat ze toch hardere maatregelen nemen?

Staatssecretaris **Klijnsma**: Dat heeft ook twee kanten. Ik vind dat dan de gemeenteraden in kwestie ook aan de bak moeten. Het is natuurlijk eigenlijk idioot, om het zo eens zeggen, dat gemeenten in gebreke blijven, daarmee hun kwetsbaarste burgers in de kou laten staan en vervolgens een korting zouden krijgen op de uitkering die er juist voor zou moeten zorgen dat de kwetsbaarste burgers geholpen worden. Dan zijn de gemeenteraden in kwestie ook geen knip voor de neus waard. Ik vind dat wij bij die eenmeting de thermometer moeten hanteren. Als dan zou blijken dat er gemeenten zijn die er een potje van maken, dan vind ik dat daar jegens gemeenteraden op geacteerd moet worden. Het is ook lastig om, zoals mevrouw Blanksma ook heeft gezegd, achteraf de spelregels te veranderen. Wij hebben middelen beschikbaar gesteld voor gemeenten in de vorm van een uitkering. Het is dan raar om achteraf te zeggen: u wordt gekort. Als er nieuwe uitkeringen zouden komen, neem ik

aan dat je dit op zichzelf zou kunnen hanteren, maar wij moeten dat verder uitzoeken.

Mevrouw **Blanksma-van den Heuvel** (CDA): Ik heb duidelijk in het debat gezegd dat als gemeenten het niet willen doen, ze het maar moeten voelen. Desnoods veranderen wij vandaag de spelregels. Ik heb dit letterlijk in het debat gezegd. Dat meende ik toen en dat meen ik nu ook. Wat ons betreft, kunnen dan gewoon de spelregels aangepast worden.

Staatssecretaris **Klijnsma**: Met terugwerkende kracht.

De heer **Spekman** (PvdA): Ik sluit mij aan bij mijn collega. In het algemeen overleg heb ik op een gegeven moment gezegd: als er sprake is van een rijksdoelstelling hebben wij alle recht om geld weg te halen als gemeenten niet aan de doelstelling voldoen of er niet toe bijdragen; niet zozeer omdat ze het convenant niet tekenen, als wel omdat ze niet presteren om kinderen uit de armoede te halen en te zorgen dat hen een hobby wordt gegund. De staatssecretaris zei daarop dat zij dit een andere invalshoek vindt, dat zij zich er veel bij kan voorstellen en dat zij daar ook voor is. Wij hebben dat nu in een motie vastgelegd omdat wij juist vinden dat het belangrijk is dat die kinderen die hobby wordt gegund en dat wij daar streng op moeten zijn naar gemeenten toe. Dat doen wij niet omdat wij die gemeenten niet vertrouwen – heel veel gemeenten doen het immers ontzettend goed – maar wel omdat wij kiezen voor die kinderen, zelfs in die paar gemeenten waar het niet goed gaat. Die gemeenten zijn er echt. Ik vind het dan echt de omgekeerde wereld dat de staatssecretaris ons vraagt om de gemeenten aan te leveren. Wij hebben een onderzoekje gedaan in het najaar. Daaruit bleek serieus dat er een probleem is in een aantal gemeenten. Daar wordt echt weinig gedaan voor die kinderen. Ik vraag dan echt serieus aan de staatssecretaris of zij ook wil kiezen voor die kinderen. Als zij dat waarmaakt, maar het niet redt met de gemeenteraad of de wethouder, dan is het toch niet meer dan logisch dat het geld daar wordt weggehaald?

Staatssecretaris **Klijnsma**: Ik vind dit enigszins een curieus punt. Wat ons bindt, is het punt van de kinderen die wij op een mooie manier willen laten opgroeien; dat spreekt voor zich. Wat ons ook bindt, is dat wij als wij gemeenten bejegenen ook vertrouwen in die medeoverheden willen hebben. Wat ons verder bindt, is dat wij het aan de kaak willen stellen als er ergens iets niet goed gaat in dit land. Het punt van aandacht is: hoe doe je dat dan? Voor zover ik geïnformeerd ben, is het heel bijzonder – zo druk ik het maar uit – dat je achteraf spelregels verandert als het gaat om de interactie met je medeoverheden, namelijk dat je al verstrekte uitkeringen met terugwerkende kracht gedeeltelijk of geheel terug zou halen. Dat is heel bijzonder en ik denk echt dat dit niet kan. Ik wil heel graag met de Kamer nadenken over de vraag hoe je dit in voorkomende gevallen in de toekomst moet doen. Daarom vind ik het ook zo wezenlijk dat wij dan van die eenmeting uit kunnen gaan.

De heer **Spekman** (PvdA): Misschien komen wij best dicht bij elkaar, maar in de motie staat: verzoekt de regering tevens om met ingang van 2011 gemeenten die onvoldoende bijdragen aan de rijksdoelstelling financieel af te rekenen. Dat lijkt mij niet meer dan redelijk. Dat is eigenlijk ook wat de staatssecretaris vindt. Zij wil ook kiezen voor de kinderen boven de bestuurlijke netheid. Ik vind dat wij die keuze door moeten zetten en dat er niets mis is met deze motie. Ik realiseer mij heel goed dat het heel uitzonderlijk is, maar het gebeurt ook niet heel vaak dat kinderen deze kansen niet automatisch krijgen. Als wij hen niet beschermen, wie dan wel?

Staatssecretaris **Klijnsma**: Dan nu maar op het scherpst van de snede. De interactie tussen Rijk en gemeenten moeten wij natuurlijk wel met opgeheven hoofd kunnen blijven doen. Ik vind oprecht dat dit dus ook betekent dat als wij de specifieke doeluitkering, die al een heel grote stap is, hebben verdeeld over de gemeenten in drie jaarschijven, 2009, 2010 en 2011, wij niet in tweede instantie kunnen zeggen: wij willen daar een deel van terug om ons moverende redenen; tenzij na die eenmeting zou blijken – dan wil ik daar ook graag verder over debatteren met de Kamer – dat gemeenten werkelijk zodanig in gebreke zijn gebleven dat ook de regering vindt dat dit zo gortig is dat je er iets aan zou moeten willen doen. Dat is een draconische maatregel, want dat betekent dat je je in je interactie met medeoverheden gaat bedienen van instrumenten die niet alledaags zijn.

De heer **Spekman** (PvdA): Ik denk dat wij het daarover eens zijn, maar hier in de Kamer gebeuren vaker dingen die ineens het leven van mensen veranderen. Vaak zijn wij in onze verhouding met de andere overheden, dus lokaal of provinciaal bestuur, veel zachter en liever dan voor mensen in het land. Ik vind dat wij in dit geval duidelijk moeten kiezen voor de kinderen en dat dit instrument dan echt gerechtvaardigd is.

Staatssecretaris **Klijnsma**: Mag ik nog één keer? Ik vind het niet zo belangrijk dat wij liever zijn voor gemeenten of provincies, maar wel dat wij onze medebestuurders in het land bloedserieus nemen. Als die medebestuurders om hen moverende redenen, zoals wij dat ook in dit huis doen, andere nadrukken leggen, dan is dat natuurlijk aan hen. Die beleidsvrijheid van gemeenten hoort bij het huis van Thorbecke thuis. Ik zei het al: ik wil hierop heel graag na de eenmeting terugkomen, maar ik vind het middel nu wel heel erg qua kwaal.

De heer **Meeuwis** (VVD): De staatssecretaris zegt dat zij tijdens het spel de spelregels niet gaat wijzigen. Toch moet zij het met mij eens zijn dat een onderdeel van het spel is dat de gemeentes de taken die ook in dit verband bij hen horen, gewoon goed uitvoeren. Als blijkt dat er geen afspraken zijn te maken en dat mogelijkerwijs die taken niet efficiënt worden uitgevoerd, dan zijn het de gemeentes die de afspraken niet nakomen. Ik heb een beetje het beeld van de staatssecretaris dat zij een bord in de moestuin zet met ″verboden voor onkruid″ en dat er dan vervolgens niet meer hoeft te worden geschoffeld.

De **voorzitter**: Ik heb een beetje het beeld dat wij hier zo langzamerhand een AO en geen VAO hebben. De staatssecretaris geeft nog één keer antwoord en dan gaan wij sluiten.

Staatssecretaris **Klijnsma**: Ik denk dat wij dat inderdaad ook in ons AO stevig hebben gewisseld. Ik ben zeer van ″wieden in de moestuin″, maar ik neem ook degenen die

Klijnsma

in de moestuin aan de slag zijn bloedserieus. Kortom, ik wil heel graag de eenmeting afwachten om daarna het plan te trekken. Op dit moment ontraad ik deze laatste motie.

De beraadslaging wordt gesloten.

De **voorzitter**: Stemmingen over de moties vinden volgende week dinsdag plaats.

De vergadering wordt enkele ogenblikken geschorst.